

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/169/2017
Identifikačné číslo spisu: 5114239731
Dátum vydania rozhodnutia: 29.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5114239731.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ H. H., bývajúceho v A., W. a 2/ Y. H., bývajúcej v A., W., zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Chlapík, s. r. o., so sídlom v Žiline, Sládkovičova 13, v mene ktorej koná JUDr. Dušan Chlapík, advokát a konateľ, proti žalovaným 1/ E. R., bývajúcej v N., W. a 2/ T. L., bývajúceho v A., V., zastúpeným advokátom JUDr. Ladislavom Potockým, so sídlom v Žiline, Mydlárska 19, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18C/221/2014, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 23. marca 2017 sp. zn. 9Co/391/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/ v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina rozsudkom z 9. septembra 2016, č.k. 18 C 221/2014-575 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/ a 2/ domáhali, aby súd určil, že sú vlastníckmi nehnuteľnosť v katastrálnom území F., zapísaných na LV č. XXXX. Žalobu voči žalovanému 2/ zamietol z dôvodu, že nie je v spore pasívne vecne legitimovaný, pretože už nie je evidovaný ako vlastník sporných nehnuteľností; vlastnícke právo k nim previedol darovacou zmluvou z 28. júla 2010 na žalovanú 1/. Posudzujúc predbežnú otázku platnosti zmluvy, na základe ktorej mali žalobcovia 1/ a 2/ nadobudnúť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, a tejto zmluve predchádzajúcich zmlúv, podľa princípu ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka, t. j. podľa zásady, že nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko mal sám, dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná ani proti žalovanej 1/. Vychádzal z toho, že žalobcovia vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam nenadobudli na základe kúpnej zmluvy z 19. marca 2007 uzavretej s predávajúcou E. T., pretože menovaná nebola ich vlastníčkou, keďže vlastnícke právo na základe predchádzajúcej kúpnej zmluvy z 30. septembra 2005 uzavretej s predávajúcimi M. U. a S. S. platne nenadobudla. Ostatne menovaní totiž vyvodzovali svoje vlastnícke právo zo zmluvy o zabezpečovacom prevode práva sporných nehnuteľností uzavretej so žalovaným 2/ dňa 21. decembra 2004, ktorá ale nebola platná. V súvislosti so žalobcami 1/ a 2/ tvrdenu dobrou vierou pri kúpe sporných nehnuteľností od E. T., z čoho žalobcovia 1/ a 2/ vyvodzovali dôvodnosť žaloby, dospel na základe zisteného skutkového stavu k záveru, že žalobcovia 1/ a 2/ a E. T. neboli dobromyseľní, pretože

vedeli o tom, že otázka platnosti zmlúv prechádzajúcich kúpnej zmluve a určenie vlastníctva pôvodného vlastníka nehnuteľností, žalovaného 2/, je predmetom sporu vedeného na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17C/98/2005.

2. Krajský súd v Žiline, konajúci o odvolaní žalobcov 1/ a 2/, rozsudkom z 23. marca 2017 sp. zn. 9Co/391/2016 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie dospel k správnejmu záveru, že žalobcovia 1/ a 2/ nepreukázali svoju dobromyseľnosť pri nadobudnutí vlastníckeho práva od predávajúcej E. T., ktorý záver aj riadne odôvodnil. Žalobcovia 1/ a 2/ v odvolacom konaní tieto závery súdu prvej inštancie nespochybnili.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu žalobcovia 1/ a 2/ podali dovolanie dôvodiac, že nimi napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom posúdení právnej otázky spočívajúcej v okolnostiach danej veci „v aplikácii ochrany vlastníckeho práva podľa ‚nemo plus iuris‘ vo vzťahu k dobromyseľnosti nadobudnutia vlastníckeho práva.“ Tvrdia, že odvolací súd pri riešení tejto otázky sa odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pripúšťajúcej prelomenie zásady „nemo plus iuris“ ochranou dobrej viery nadobúdateľa, čím je daná prípustnosť ich dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Tiež tvrdili, že súdy napriek ich dôkaznému návrhu nezabezpečili spis Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 17C/98/2005 preukazujúci dobromyseľnosť ich právnej predchodkyne E. T. ako aj ich samotných pri nadobudnutí nehnuteľnosti. Nesúhlasili s odôvodnením odvolacieho súdu, že zásada „nemo plus iuris“, z ktorej vychádzal súd prvej inštancie je stále platná; poukázali na to, že táto zásada bola prelomená rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. „2 Cdo 34/2008“, sp. zn. 6 Cdo 71/2011 a nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 549/2015.

4. Žalovaní 1/ a 2/ navrhli dovolanie žalobcov 1/ a 2/ zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože nie je prípustné. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C. s. p.

7. V zmysle § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. V zmysle § 421 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

10. Žalobcovia 1/ a 2/ posudzujúc ich dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 C. s. p.) podali tento mimoriadny opravný prostriedok z dvoch dôvodov.

11. Prvým uplatneným dovolacím dôvodom je (podľa obsahu dovolania) námietka vady konania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberala riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

13. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania vecí (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

14. K námietke žalobcov 1/ a 2/, že súdy nevykonali nimi navrhnutý dôkaz (obsahom spisu Okresného súdu Žilina sp. zn. 17C/98/2005) dovolací súd uvádza, že súdy nižších stupňov neboli viazané návrhmi strán na vykonanie dokazovania a neboli povinné vykonať všetky navrhnuté dôkazy, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrilo výlučne súdu, a nie stranám (§ 120 ods. 1 O. s. p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykonal, mohlo to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (pozri napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999), čo nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p.

15. Pokiaľ žalobcovia 1/ a 2/ tvrdia, že súdy nedostatočne zistili skutkový stav vecí a došlo k nesprávnemu vyhodnoteniu dôkazov, najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) dospel k záveru, že uvedené nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strán sporu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. nedostatočné zistenie skutkového stavu, alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

16. Majúc na zreteli vyššie uvedené, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcov 1/ a 2/ nie je

podľa § 420 písm. f/ C. s. p. prípustné.

17. Žalobcovia 1/ a 2/ v dovolaní tiež tvrdia, že odvolací súd vychádzal z toho, že zásada „nemo plus iuris“, z ktorej vychádzal súd prvej inštancie, „je stále platná“. Dôvodia, že „táto zásada bola ale v súdnej praxi prelomená ochranou dobrej viery navrhovateľa“; v súvislosti s tým poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. „2 Cdo 34/2008“ z 30. marca 2010, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 71/2011 z 27. februára 2013 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo dňa 16. marca 2016. Žalobcovia 1/ a 2/ majú za to, že odvolací súd v danej veci nesprávne favorizoval princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka („nemo ad alium plus iuris transfere potest quam ipse habet“) pred ochranou ich dobrej viery.

18. V danom prípade žalobcovia teda vyvodzujú prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

19. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ako dôvod prípustnosti dovolania sa „viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky“ - Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kol.: *Civilný sporový poriadok. Komentár*, Nakladateľství C.H. BECK. Bratislava 2016, str. 1382.

20. V preskúmvanej veci ale odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie na riešení otázky kolízie uvedených princípov [riešenia ktorej kolízie sa týka rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 71/2011 (žalobcami 1/ a 2/ označené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 34/2008 sa týka inej otázky než kolízie uvedených princípov)] a preferovaní princípu ochrany vlastníckych práv pôvodného vlastníka na úkor princípu ochrany dobrej viery nového nadobúdateľa, ale na nedostatku dobrej viery na strane právnej predchodkyne žalobcov 1/ a 2/ aj ich samotných. Na právnej otázke vymedzenej žalobcami 1/ a 2/, ktorá mala byť podľa ich názoru v konflikte uvedených princípov vyriešená v ich prospech ako dobromyseľných nadobúdateľov sporných nehnuteľností, rozhodnutie odvolacieho súdu nespočíva.

21. V dovolaní žalobcov napadnutom rozsudku odvolací súd sa teda neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 71/2011 z 27. februára 2013.

22. Pokiaľ žalobcovia 1/ a 2/ v dovolaní oponujú záverom odvolacieho súdu o nedostatku ich dobrej viery a dobrej viery ich právnej predchodkyne pri nadobudnutí sporných nehnuteľností, dovolací súd poznamenáva, že dobrá viera nadobúdateľa vyjadruje jeho vnútorný (psychický) stav. Dobrá viera ako psychický stav nemôže byť sama osebe predmetom dokazovania. Možno na ňu usudzovať len z okolností vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie prejavuje navonok a z ktorých možno vyvodiť, že sa nadobúdateľ dôvodne považuje za vlastníka veci. Skúmanie a posúdenie týchto okolností je otázkou skutkovou, a nie otázkou právnou, iba ktorá otázka, za splnenia ďalších predpokladov, môže byť relevantná z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p.

23. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie v danej veci smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ C. s. p.

24. Úspešným žalovaným 1/ a 2/ súd priznal náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.